

Recenzia

Alstrup V., 2001: Epifytiske mikrolaver. [Epifytické kôrovité lišajníky.] Gads Forlag, København, 208 s. ISBN 87-12-03141-0. Cena 249 DKK.

Určovanie drobných kôrovitých lišajníkov (mikrolišajníkov) je neľahkou a niekedy dokonca nespľniteľnou úlohou nielen pre väčšinu začiatočníkov, ale aj pre nejedného skúseného lichenológa. Je to okrem iného aj preto, že väčšinou chýba nielen spoľahlivo určený porovnávací materiál, ale aj vyobrazenie taxónu. Počet obrázkov nenápadných a častokrát sotva viditeľných kôrovitých lišajníkov býva (okrem pár výnimiek) vo výraznom nepomere s počtom obrázkov veľkých a fotogenických lupeňovitých či kričkovitých druhov. Toto si uvedomil aj Vagn Alstrup, keď sa rozhodol napísať farebný atlas kôrovitých lišajníkov. V. Alstrup je renomovaný dánsky lichenológ, ktorý niekoľkokrát navštívil aj Slovensko a z Tatier opísal nový druh lichenikolnej huby *Nectria tatrensis*. Hoci sa autor zamerával predovšetkým na Dánsko a okolité krajiny, kniha je nepochybne užitočná aj pre nás. Obsahuje 317 farebných fotografií druhov, z ktorých mnohé sa vyskytujú aj na Slovensku, alebo by sme ich tu mohli očakávať. Cenné je, že pri mnohých druhoch sa uvádzajú aj lišajníkové parazity, ktoré sa na ten-ktorý druh špecializujú, alebo ho často napádajú. Kniha je myslená ako terénny fotografický sprievodca a je určená všetkým milovníkom lišajníkov a prírody. Autorom farebných fotografií je Ib Søderberg.

Väčšina obrázkov spĺňa dobre svoj účel, niektoré sú však nezreteľné a vyžadovali by si väčšie zväčšenie, napr. *Scoliciosporum chlorococcum* (str. 33), alebo *Micarea nitschkeana* (str. 72). Škoda je aj to, že sa v knihe narába dosť neúsporne s miestom. Na konci niektorých skupín zostali poloprázdne strany, ktoré sa mohli účelne využiť napr. pridaním ďalších druhov alebo zväčšením obrázkov na predchádzajúcich stranách.

V úvodnej časti nájdeme kapitoly o biológii a ekológii lišajníkov a o ich určovaní. Dozvieme sa o ubúdaní lišajníkov v prírode a ich indikačných vlastnostiach, o zbere a uchovávaní, o nomenklatúre. Nechýba ani kapitola o lišajníkových parazitoch a vecno – menný register v závere. V špeciálnej časti je zobrazených 317 druhov lišajníkov, ktoré sú rozdelené do štrnástich skupín podľa tvaru a farby stielky a typu a farby plodničiek:

- I. Stielka kôrovitá, na okraji laločnatá alebo stielka šupinovitá.
- II. Sterilné druhy so sýtožltou stielkou.
- III. Sterilné druhy so žltozelenou alebo zelenkastou stielkou.
- IV. Sterilné druhy s bielou až svetlosivou stielkou.
- V. Sterilné druhy so sivastou, tmavosivou alebo čiernou stielkou.
- VI. Druhy s mazédiom a/alebo stopkatými plodničkami („špendlíkovité“ lišajníky).
- VII. Druhy s apotéciami, bez alebo so silne zredukovaným vlastným okrajom.
- VIII. Apotéciá čiarkovité, so zreteľným vlastným okrajom.
- IX. Apotéciá lecideovité, čierne, s vlastným okrajom, bez stiekového okraja.
- X. Apotéciá svetlé, s vlastným okrajom.
- XI. Apotéciá lekanorovité, žlté až červené alebo tmavo hnedé, K+ purpurovo až fialovo.
- XII. Apotéciá lekanorovité, hnedé alebo žlté, K– alebo K+ žlto.
- XIII. Apotéciá lekanorovité, čierne.
- XIV. Druhy s peritéciami. Fotobiont *Trentepohlia* alebo stielka nie je lichenizovaná.

EVA LISICKÁ